

Egy hajóban evezünk? *Európai parlamenti képviselőink*

A tanulmány célja, hogy bemutasson egy eddig keveset vizsgált területet: milyen mértékben és hogyan működnek együtt az Európai Parlament magyar nemzeti-ségű képviselői. Az együttműködés elemzése lényeges tapasztalatokkal, tanulságokkal szolgálhat a jövőre nézve, különösen a második parlamenti ciklus közeledtével.

Az elemzéshez felállítottam egy keretet, mivel a kérdés meglehetősen szerte-ágazó, aktualitása miatt pedig még kevesen foglalkoztak vele. Az elemzés tárgyául néhány olyan konkrét – kisebbségi-emberjogi jogsértéssel kapcsolatos – ügyet választottam, amely nagy port vert fel mind az érintett országban, mind más tagállamokban, híre pedig eljutott Brüsszelig is. Ezekkel kapcsolatban hat – kisebbségi ügyekben tájékozott és gyakran szereplő – parlamenti képviselő tevékenységére fókuszálok. A dolgozat elsősorban háttér tanulmány jellegű, és a további elemzéseknek kíván biztos alapot szolgáltatni.

Az öt esetből négynek magyar, a legfrissebbnek pedig roma kisebbségi vonatkozásai vannak. Az elemzéshez kiválasztott képviselők mindannyian a szívügyüknek tekintik a kisebbségügyi-emberjogi kérdéseket. A magyar vonatkozású esetekhez négy, a témával sokat foglalkozó képviselőt, Gál Kingát, Schöpflin Györgyöt [Fidesz; EPP-ED], Szent-Iványi Istvánt [SZDSZ; ALDE] és Tabajdi Csabát [MSZP; PSE]) emeltem ki; az olaszországi romákat ért atrocitásokhoz pedig az EP két roma származású képviselőnőjét, Járóka Líviát [Fidesz; EPP-ED] és Mohácsi Viktóriát [SZDSZ; ALDE]) választottam. Először röviden bemutatom szerepüket a „külpolitika-csinálás” kontextusában, és elhelyezem az Európai Parlamentet (EP) a kisebbségi ügyek viszonylatában, a nemzetközi kisebbségvédelemben betöltött funkciója alapján. Ezután pedig időrend sze-

¹ Írásomban jelentősen támaszkodtam a *REGIO* című folyóirat 2008. évi első számában „Együttműködés? Magyarország képviselői az Európai Parlamentben” címmel megjelent dolgozatomra.

rint haladva rátérek az egyes ügyekre: a vajdasági „magyarverések” 2004-ben; a Románia csatlakozása során felmerült kérdések és a csatlakozási szerződés; a Babeş-Bolyai Tudományegyetem ügye; a szlovákiai Beneš-dekrétumok, illetve az olaszországi romák és romatáborok esete. A felsorolt eseteket elemezve le kívánom vonni a következtetéseket, amelyek mérleget mutatnának az első európai parlamenti időszakról, egy bizonyos aspektusból. Az eseményekben közös, hogy az emberi, illetve a kisebbségi jogok megsértésével kapcsolatosak, és hogy a magyar EP-képviselők együttműködve léptek fel megoldásuk érdekében. Természetesen néhány ügy kiragadásával nem kaphatunk átfogó képet az Európai Parlamentben folyó munkáról, az együttműködés pedig nem kizárólag a „fontos” ügyek felkarolását jelenti,² ennek ellenére az események elemzése rálátást adhat a 2004–2009-es időszak eredményeire.

A képviselők³

Az Európai Parlamentben Magyarország képviselői a 2004–2009-es ciklusban vesznek részt először. A 24 képviselő az átmenetileg 785 főre duzzadt parlament 3%-át teszi ki. Közülük 12 a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség (Fidesz), 9 a Magyar Szocialista Párt (MSZP), 2 a Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), egy pedig a Magyar Demokrata Fórum (MDF) képviselője.⁴ A fideszes és az MDF-es jelöltek az Európai Néppárt és az Európai Demokraták képviselőcsoportjához (European People’s Party – European Democrats; EPP-ED), az MSZP jelöltjei az Európai Parlament szocialista képviselőcsoportjához (Party of European Socialists; PSE), a két SZDSZ-es pedig a Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért (Alliance of Liberals and Democrats for Europe; ALDE) képviselőletéhez csatlakozott.

A dolgozathoz kiválasztott képviselők, különböző pozíciókban, régóta foglalkoznak kisebbségi kérdésekkel, a témában tudományos munkásságuk is jelentős. Rendszeresen felszólaltak, illetve részt vettek a magyar állam kisebbségpolitikájának alakításában, akár a magyarországi kisebbségi kérdésre, ezen belül a romakérdésre, akár a határon túli magyarokra gondolunk (státustörvény, kettős állampolgárság).

² Sőt, valószínűleg a kevesebb nyilvánosságot kapó ügyekben és a mindennapokban való együtt-dolgozás, illetve a kooperáció egyéb informális csatornáinak (klubok, listák vagy a Brüsszeli Magyarok Európai Köre – BRÜMEK) elemzése többet elárulna. Azonban sajnos jelen tanulmány keretein belül erre nincs lehetőségem.

³ Négy képviselővel készült interjú is: Gál Kingával, Járóka Líviával, Schöpflin Györggyel és Szent-Iványi Istvánnal. Tabajdi Csabát és Mohácsi Viktoriát többszöri megkeresésre sem sikerült elérni.

⁴ Forrás: Gallup eredmények. http://www.gallup.hu/Gallup/release/EUparlval/040618_eredmenyek.htm (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 2.)

Az EP-képviselők a magyar külpolitikában különleges szereppel bírnak, nem sorolhatók be egyértelműen sem a külpolitika-alakítók, sem pedig annak megjelenítői táborába. Szent-Iványi István szerint „az EP-képviselők Magyarország külkapcsolatainak autonóm szereplői”, akiknek nem feladatuk a Magyar Köztársaság Kormánya külpolitikai álláspontjának képviselete (hiszen ez például az ellenzéki képviselőktől nem is várható el).⁵ Ellenben felelősségük nagy, mivel a mindennapi életünket irányító jogszabályok 50%-a és a gazdasági tárgyú normák 80%-a Brüsszelben készül.⁶ A magyarok fontos pozíciókat töltenek be, a 2007. januári tisztújítás óta két frakció-alelnöki, egy kvesztori és három bizottsági alelnöki posztal rendelkeznek, ezenkívül általában két „rendes” bizottságban tagok és egyéb bizottságokban póttagok.⁷ Érdekes megjegyezni, hogy ezért nálunk fennállhat az úgynevezett „mennyiségi dilemma”:⁸ egy ilyen kevés parlamenti hellyel rendelkező állam képviselői valószínűleg nem képesek minden szakterületet kellő hozzáértéssel ellátni.

Az Európai Parlament és a kisebbségvédelem

A kisebbségvédelemmel kapcsolatban nem rögtön az Európai Parlament jut eszünkbe. Sőt, már magánál a fogalomnál megakadunk, mert olyan, hogy „európai kisebbségvédelem” vagy „egységes kisebbségvédelmi-rendszer” *per definitionem* nem létezik, a kisebbségek kérdését az emberi jogokon belül kezelik. Léteznek bizonyos többségében elfogadott, aláírt (de nem minden esetben ratifikált) egyezmények, mint például az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (azóta: Szervezet – EBESZ) Koppenhágai Okmánya (1993); vagy az Európa Tanács által elfogadott Regionális vagy kisebbségi nyelvek európai chartája (1992) és a Keretegyezmény a nemzeti kisebbségek védelméről (1995) – ez utóbbi kettő kisebbségjogi alapdokumentumnak számít. Illetve léteznek egyes intézmények, amelyekhez kisebbségi jogsértések esetén fordulni lehet. Ilyen például az EBESZ Kisebbségi Főbiztosa, akinek kizárólag a konfliktusmegelőzés a feladata; ugyanezt teszi az ENSZ Emberjogi biztosa, nem csak európai kereteken belül; a bíróságok közül pedig az Európai Emberi Jogi Bíróság. A kisebbségi ügyeket azonban az uniós országok nem szeretik közösségi szintésre vinni, a legtöbbször szigorúan belügynek tekintik.

⁵ Forrás: Interjú Szent-Iványi Istvánnal, 2007. november 25.

⁶ Olajos Péter: Uniós tagországgként való működésünk az Európai Parlamentből nézve. In *Magyarország politikai évkönyve 2006*. Budapest, 2006, Demokráciakutatások magyar központja közhasznú alapítvány, 814.

⁷ Forrás: az Európai Parlament honlapja. <http://www.euparl.europa.eu> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. november 29.)

⁸ I. m. Olajos (2006) 802.

Az utóbbi években a bővüléssel és az integráció mélyülésével történt változás e tekintetben is.⁹ Az emberi jogok egyre nagyobb teret kaptak az EU külpolitikájában, és bár a 2000. évi nizzai csúcson elfogadott Alapvető Jogok Chartájában még nem, de a lisszaboni szerződésben már a kisebbségi jogok is szerepelnek – ez a keleti bővítéssel vált fontossá, hiszen az újonnan csatlakozók jelentős létszámú kisebbséget hoztak magukkal. Eközben az unió kezdi komolyan venni a kulturális különbségekből adódó problémákat is: 2008-at „A kultúrák közötti párbeszéd” évének nyilvánította.¹⁰ Azonban a prioritás továbbra is a gazdasági együttműködés és a konvergencia, hiszen egy ilyen területekre is kiterjedő jogharmonizáció már sokkal szorosabb és egységesebb – föderatív – Európát feltételezne. A Tanács és a Bizottság döntéshozó munkája mellett, az Európai Parlament képviseli az európai polgárok érdekeit, részt vesz a döntés-előkészítésben, és az utóbbi években egyre erősebben jelen van a döntéshozatalban is.¹¹ Ezért kiemelt szerepe lehet a kisebbségi kérdések kezelésében, fórumjellege kifejezetten fontos a jogsértések artikulálása szempontjából. Az EP – elsőként az uniós szervek közül – már 1981-ben állásfoglalást adott ki a kisebbségekről, majd egészen a csatlakozási tárgyalásokig elsősorban egyedi esetekkel, illetve a kisebbségi nyelvek kérdésével foglalkozott. Ehhez többek között hozzájárult az is, hogy jelen volt valamiféle definíciós probléma a területen, mert sokáig nem különítették el a „régit”, azaz az úgynevezett hagyományos nemzeti, és az „új”, azaz a bevándorolt kisebbségeket, noha teljesen más megoldásokat igényelnek.¹² A csatlakozási tárgyalások befejeztével (ahol a koppenhágai kritériumok között szerepelt az emberi és kisebbségi jogok védelme mint feltétel) a Parlamentben is nagyobb hangsúlyt kaptak az egyedi eseteken kívül a tematizált kisebbségi ügyek, mint például a romák helyzete vagy a „kisebbségek Európájának”¹³ sokszínűsége.

A 2007-es évről szóló emberi jogi EP-jelentés¹⁴ elismeri: „elégtelennek bizonyult az Európai Unió képessége a válságok megelőzésére, az azokra való reagálásra, azok kezelésére és megoldására”¹⁵, emellett azonban sikerként könyveli el a bécsi székhelyű Alapjogi Ügynökség létrehozását. A plenáris ülésen felszólaló

⁹ Vö. Vizi Balázs: Az Európai Unió és a kisebbségek jogai. *Kisebbségkutatás* (2001) No. 2., 275–289.

¹⁰ Lásd bővebben: <http://www.interculturaldialogue2008.eu>.

¹¹ Lásd: együttdöntési eljárás.

¹² Gál Kinga: A kisebbségi kérdés és az Unió. *Európai Utas* (2005) No. 4., 29–31.

¹³ Romano Prodi szóhasználata 2001-es, európai bizottsági elnökként tett látogatásán – Idézi Vizi i. m. 275.

¹⁴ Annual Report on Human Rights in the World 2007 and the EU's policy on the matter – <http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=INI/2007/2274> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. augusztus 21.).

¹⁵ Emberi jogok a világban 2007-ben – Hírek: Plenáris ülés, 2008. május 15. – http://www.europarl.europa.eu/news/expert.save/briefing_page/28221-128-05-19-20080430BRI28006-07-05-2008-2008/default_p001c002_hu.htm (Utolsó letöltés időpontja: 2008. augusztus 21.).

Tabajdi Csaba azonban megállapította, hogy továbbra sem foglalkozik a jelentés a nemzeti kisebbségek helyzetével.

A „romaügy”, mint a kisebbségi ügyek egy speciális típusa, többek között az integráció hiányosságaira hívja fel a figyelmet, és az utóbbi években egyre gyakrabban napirendre kerül a Parlamentben (bár már a roma kisebbség számának megállapításakor problémákba ütközünk: Európában becslések szerint 12 és 15 millió, az EU-ban 7 és 9 millió főre tehető). Az utóbbi időben némi előrelépést is érzékelhettünk, ugyanis 2005-ben az EP határozatot¹⁶ fogadott el a romák helyzetéről. A határozat kérte, hogy ismerjék el a romákat európai kisebbségként, és egyben meghirdette a *Roma Integráció Évtizede 2005–2015* programot. A lentebb tárgyalt olaszországi események kapcsán a képviselők elkötelezték magukat egy egységes európai roma stratégia megalkotása mellett. A keretprogram a tervek szerint 2010-re fog elkészülni, megtervezésében nagy szerep jut mindkét roma származású magyar képviselőnek.

Magyarország számára tehát ideális terep az Európai Parlament a nemzeti érdekek szempontjából korántsem elhanyagolható kisebbségi kérdések ismertetésére, tárgyalására. Gál Kinga szerint „hihetetlen nagy ismeret- és talán érdeklődéshiány is keletkezett az elmúlt években, és ezt kell valahogy ellensúlyozni”.¹⁷ Ezért különösen fontos, hogy tudjunk élni ezzel a lehetőséggel, amely viszont csak hatékony együttműködés révén valósulhat meg.

A vajdasági incidensek

2004 során erőszakos események történtek a Vajdaságban, ezek közül több mint háromszáz csak a magyar kisebbséget érintette. Az incidensek között akadt bántalmazás, sírkőgyalázás, illetve feltűntek magyarelles feliratok is.¹⁸ Mivel ezek ellen nem lépett fel kellő gyorsasággal és határozottsággal a szerb rendőrség, az ügy eljutott az EP elé is. A magyar kormány megtette a szükséges lépéseket, hogy felhívja a nemzetközi közösség figyelmét: Kovács László, akkori magyar külügyminiszter 2004. július elején Belgrádban tárgyalt, 2004 augusztusában pedig személyes hangvételű levelet küldött Vojislav Kostunica szerb államfőnek. Kormányunk segítségért fordult többek között az Egyesült Államok kormányához, az Európa Tanácshoz, illetve az Európai Parlamenthez is.

¹⁶Romák az Európai Unióban. P6_TA(2005)0151 – <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2005-0151+0+DOC+XML+V0//HU> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 8.)

¹⁷Interjú Gál Kingával, 2007. november 28.

¹⁸Az eset részletes és pontos tárgyalását lásd: Kurkó Noémi: Érdekvégyesítés, lobbizás, kisebbségvédelem. *Politikatudományi Szemle* (2006) No. 4., 139–166.

Utóbbi 2004. szeptember 15-én közös határozatban¹⁹ ítélte el az erőszakos cselekedeteket, és egy tényfeltáró bizottság helyszínre küldéséről döntött. Magyar részről az állásfoglalást Gál Kinga és Olajos Péter néppárti, Tabajdi Csaba, a PSE, és Szent-Iványi István, az ALDE képviselője írta alá. A Doris Pack vezette delegációban Becsey Zsolt (EPP-ED) és Hegyi Gyula (PSE) vett részt. A megelőző vitában²⁰ Tabajdi kifejtette, hogy a külügyi bizottság elfogadta a Szerbia demokratizálásának elősegítésére szánt keret ötmillió eurós növelését, ez pedig nagymértékben segíthet a 300 ezer fős vajdasági magyarság helyzetén is. Gál Kinga megállapította, hogy nem Szerbia megbélyegzése a szándékuk, azonban attól tart, az EP nyomásgyakorlása nélkül az ígéretek csak ígéretek maradnak, illetve ugyanezt a vonalat követte Szent-Iványi István is, a szerb kormánytól szavak helyett konkrét lépéseket követelt. A vitában még felszólalt Hegyi Gyula (PSE) és Demszky Gábor (ALDE) is. A 2005. januári háromnapos vizsgálat során végül a bizottság eljutott Újvidékre és Szabadkára is, így a képviselők felmérhették a valós helyzetet. Ezenkívül Becsey Zsolt kezdeményezésére levették az EP-ben M. Szabó Imre *Magyarverés Délvidéken* című filmjét.²¹

A bizottság jelentése 2004 márciusára készült el, azonban az indulatok nem csitultak, így 2005 szeptemberében újabb lépésekhez folyamodtak a magyarországi képviselők: ezúttal Becsey Zsolt kezdeményezésére²² az EP újabb határozatban ítélte el az eseményeket. Saját parlamenti frakcióján belül felszólalt az ügy érdekében mind Tabajdi, mind pedig Szent-Iványi, 2006 márciusára pedig az EU bővítési stratégiájába is bekerült „a vajdasági régió jelenlegi többnemzetiségű jellege megőrzésének stratégiai fontossága”,²³ illetve két korábbi „Vajdaság-határozatra” való utalás – Gál Kinga, Schöpflin György, Becsey Zsolt (Magyarország) és Duka-Zólyomi Árpád (EPP-ED, Szlovákia) kezdeményezésére.

A vajdasági ügyekben való együttműködést az első év legnagyobb sikerének tartják a magyar EP-képviselők.²⁴ Fontos megfigyelni azonban, hogy ezt csak

¹⁹ Az Európai Parlament állásfoglalása a kisebbségek zaklatásáról: P6_TA(2004)0016 – <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2004-0016+0+DOC+XML+V0//HU> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 8.)

²⁰ Tevékenységek: Viták 2004. szeptember 16 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20040916+ITEM-006+DOC+XML+V0//HU&language=HU> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 1.)

²¹ Tűszhelyzetben a vajdasági magyarság. <http://www.hunsor.se/kitekinto/tuszhelyzetben051020.htm> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 1.)

²² Véglegesítette a Vajdaságról szóló határozat szövegét az Európai Parlament. <http://becseyzsolt.hu/index.php?id=69#0506> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 1.)

²³ Az Európai Parlament állásfoglalása a Bizottság 2005. évi bővítési stratégiai dokumentumáról. P6_TA(2006)0096 – <http://www.futureofeuropa.parliament.gv.at/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0096+0+DOC+XML+V0//EN> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 8.)

²⁴ Az első év az Európai Parlamentben: Intézmények – Magyarország 2005. július 9. <http://www.euparl.europa.eu> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 2.)

szoros és állandó együttműködéssel érhatték el – és több mint másfél év alatt. Habár ez nem változtat az elért eredményeken, láthatjuk, hogy az EP-ben való lobbizás egy ügyért hosszadalmas és bürokratikus folyamat, amely nem kedvez a gyors reagálást kívánó helyzeteknek. Egy ország a külpolitikában éppen ezért csak segítségként számíthat a brüsszeli képviselőre.

Vita Románia országjelentése körül

Románia csatlakozási időpontját a 2003-as thesszaloniki tárgyalásokon határozták meg 2007. január elsejében, amelyet 2004 júniusában, Brüsszelben megerősítettek.²⁵ A csatlakozási folyamat során az EU részéről a Bizottság azonban végig monitoringtevékenységet folytatott az országban, éves jelentéseket készítve, és ráirányítva a figyelmet a hiányosságokra, azokra a területekre, ahol az országnak még javulást kell elérnie ahhoz, hogy az európai közösség tagjává válhasson. Ilyen volt többek között a korrupció kérdése, a roma kisebbség helyzete, vagy a közigazgatás reformja. A 2004-es első úgynevezett „Moscovici-jelentés”²⁶ ugyan értékelte a Románia által tett erőfeszítéseket, ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy amennyiben az ország nem teljesíti minden területen a követeléseket a kívánt ütemben, lehetőség van a védzáradék alkalmazására, és ezzel a csatlakozás egy évvel való elhalasztására. A vitában²⁷ a kisebbségekkel kapcsolatban többen is megfogalmazták, hogy ugyan Románia jelentős eredményeket mutathat fel ezen a területen, de a 2 milliós roma és a 1,5 milliós magyar kisebbség jogainak védelme még nem teljes. Tabajdi Csaba hangsúlyozta, hogy az országban decentralizációra és regionalizációra van szükség, és hogy bár az autonómia különféle fajtáit nem kívánja előfeltételül szabni, mindenképp hasznosak lennének a háromoldalú tárgyalások, akár csak Dél-Tirol vagy az Åland-szigetek esetében. Szent-Iványi István fő kérdésként a környezetvédelmet és a roma kisebbség ügyét emelte ki, Gál Kinga pedig elsősorban a magyarokat érintő ügyek kapcsán (egyházi javak visszaszolgáltatása, magyar egyetem, csángók ügye) fejezte ki igényét további lépések megtételét illetően. A dél-tiroli Michel Ebnerrel közösen több módosító indítványt is benyújtottak, melyeket végül elfogadott a parlament.

²⁵ Az ügyet szintén részletesen tárgyalja Kurkó i. m.

²⁶ A jelentést a francia szocialista képviselő Pierre Moscovici terjesztette elő, elfogadva P6_TA(2004)0111 szám alatt – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:226E:0353:0358:HU:PDF> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 9.)

²⁷ Tevékenységek – Viták: Románia csatlakozása 2004. december 15. <http://www.euparl.europa.eu> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 4.)

A második Moscovici-jelentést²⁸ 2005. november 23-án fogadta el a Külügyi Bizottság, ezután került a Parlament elé. A jelentéshez Tabajdi, Szent-Iványi és Gál is fűzött módosító indítványokat, melyeket elfogadtak, így viszonylag kemény hangú és a magyar kisebbség ügyeivel súlyában sokat foglalkozó szöveg született. Az EP által elfogadott változatban azonban történt egy „kisebb” módosítás, amit mindkét fél másként értékelt végül: a 27. cikkelyben az „önkormányzatiság” fogalmát a „kulturális autonómia” fogalmára cserélték, a hatékony román lobbierőnek köszönhetően.²⁹ Gál Kinga megfogalmazása szerint ez a „román kirakatpolitika” újabb bizonyítéka, így a továbbiakban is megkérdőjelezhető az egyéb ügyekben (környezetvédelem, roma kisebbségek helyzete) való együttműködés.³⁰

Schöpflin György egy áprilisi interjúban³¹ azt állította, hogy a következő jelentésben már nem fognak ekkora teret kapni a romániai magyarok, mert Olli Rehnnek, az EU bővítési biztosának feltett kérdéseire nem kapott választ, a biztost már „nem érdekelte” a magyar kisebbség ügye. Igaza is lett, mert a 2006. május 16-án az EP elé kerülő jelentés csak egy rövid, általános mondatot tartalmazott a kisebbségek kérdéséről.³² Ennek kapcsán felszólalt Dobolyi Alexandra, egy kisebbségi törvény elfogadását sürgetve, Gál Kinga, meglehetősen erős hangnemet megütve („Miért tűnt el a másfél milliós magyar kisebbség a jelentésből?”), Tabajdi Csaba, szintén értetlenségét kifejezve („Lehetséges, hogy az elmúlt hat hónap során felmerült problémák megoldódtak volna?”), és a szlovákiai Duka-Zólyomi Árpád, aki felhívta a figyelmet arra, hogy az RMDSZ kormánytagsága még nem megoldása a kisebbségi kérdésnek.

Megállapíthatjuk tehát, hogy habár összefogtak EP-képviselőink, azért, hogy Románia csatlakozása előtt valamiképp biztosítékot szerezzenek a kisebbségi jogok érvényesítésének, a román lobbierősebbnek bizonyult, és az utolsó pillanatban tartós eredményt mégsem sikerült elérni. Hozzá kell tenni azonban, hogy ez

²⁸ A6-0344/2005 Jelentés Románia felkészültségéről az Európai Unióhoz való csatlakozásra, 2005. november 25. -<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2005-0344+0+DOC+XML+V0//HU> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március. 7.)

²⁹ I. m. Kurkó 151.

³⁰ Román kirakatpolitika az erdélyi kisebbség ügyében is?! <http://www.galkinga.hu/hu/cikk/52/> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 2.)

³¹ Kikerül a kisebbségi kérdés a jelentésből? *Szabadság*, 2006. április 6. <http://www.szabadsag.ro/uj/main.php?datum=20060406> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 3.)

³² „Az emberi és a kisebbségi jogok területén további erőfeszítések kívánatosak mind Románia, mind pedig Bulgária esetében” (a szerző fordítása). *Tevékenységek: Viták*, 2006. május 16. <http://www.euparl.europa.eu> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 1.)

nagymértékben köszönhető annak, hogy nincs a kisebbségi kérdésről konszenzusos uniós direktíva, sokszor még az is bizonytalan, hogy mihez kellene igazodniuk az új tagállamoknak, mert az EU sok esetben „kettős mércével mér”.³³

A romániai magyar egyetem ügye

A volt kolozsvári magyar egyetem 1959 óta Babeş–Bolyai Tudományegyetem néven, összevont egyetemenként működik, magyar fakultásokkal. 2005 októberében az egyetem hivatalos közleményében – főként magyar oktatók nyomására – megjelent a többnyelvű táblák használatára vonatkozó határozat, a „multikulturális profil” erősítése érdekében.³⁴ Az egyetem oktatói közül többen – Bodó Barna, Hantz Péter, Kovács Lehel – lobbitevékenységbe kezdtek Strasbourghban és Brüsszelben, azonban az egyetemi lobbisem késlekedett: a magyarországi Szent-Iványi István felhívta a Bolyai Kezdeményező Bizottság (az említett magyar oktatók által létrehozott szervezet, melynek célja az önálló magyar egyetem megteremtése) figyelmét a román megfigyelők, illetve Románia uniós Állandó Képvisellete által terjesztett tájékoztatókra, amelyek szerint többnyelvű feliratok vannak az egyetem falain. A 2006. májusi „Románia-jelentés” előtt (lásd fentebb) a BKB az EP-képviselőknek szóló tiltakozólevél-akciót szervezett, mert a jelentésből kimaradt a romániai magyar felsőoktatás kérdése. Novemberben végül az oktatók „saját kézbe” vették az ügyet, és több helyen elhelyezték a román feliratok magyar nyelvű változatait, ezután november 27-i hatállyal a szenátus kizárta Hantz Pétert és Kovács Lehelt a testületből. Tüntetések és tiltakozások hulláma indult meg, decemberben pedig Magyarország képviselői közül Gál Kinga, Szent-Iványi István és Tabajdi Csaba közös nyílt levelet tett közzé Brüsszelben,³⁵ amelyben felháborodásukat fejezték ki a történetek miatt, és felszólították Romániát, hogy teljesítse a csatlakozási folyamat során az EP és az Európai Bizottság felé a kisebbségi jogok terén vállalt kötelezettségeit. Az ügy pikantériája, hogy Szent-Iványi és három másik liberális képviselő levélben fordult Románia frissen kinevezett, a többnyelvűségért felelős EU-biztosához, Leonard Orbanhoz, azonban ő nem kívánta kommentálni a történeteket.³⁶ Végül az RMDSZ

³³ Azaz az új tagállamokat olyan szigorú szabályok elé állítja, amelyek nem voltak kritériumok a régiók esetében elhangzott a Nemzeti Kisebbségügyi Intergroup és a Project on Ethnic Relations (PER) közös brüsszeli konferenciáján, 2007. december 5. – http://www.tabajdi.hu/index.php?pg=news_3_404 (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 12.)

³⁴ Részletes információk a folyamatról a Bolyai Kezdeményező Bizottság honlapján: <http://www.bolyai.eu>

³⁵ Magyar EP-képviselők közös nyílt levele a Babeş–Bolyai Tudományegyetemről. *Népszabadság*, 2006. december 7.

³⁶ Nem kommentálja a BBTE-feliratok ügyét a többnyelvűség biztosja. 2007. március 1. <http://itthon.transindex.ro/?hir=13546> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 2.)

három megbízott EU-képviselője – Kónya-Hamar Sándor, Kelemen Attila és Szabó Károly – írásos nyilatkozatban kérte a magyar egyetem újraindítását, ehhez 393 aláírást kellett volna összegyűjteniük 2007. október 25-ig. Ez nem sikerült, ám a képviselők elégedettek lehetnek, mert fel tudták hívni az EP figyelmét a problémára.³⁷ Ezt megtette a Tabajdi Csaba vezette Intergroup is: szeptember 6-i ülésén³⁸ az önálló egyetem igényét teljesen jogosnak nevezte, és támogatásáról biztosította Hantz Péteréket, amit a svéd ajkú finnek képviselője, Henrik Lax is megismételt, Schöpflin György pedig megjegyezte, hogy a két- vagy többnyelvű egyetemek sehol sem működnek igazán jól.

Azonban 2008 januárjára előrelépést könyvelhetett el az egyetem magyar nyelvű vezetése: Magyarai Tivadar rektorhelyettes arról tájékoztatta Szili Katalint, hogy bizonyos karokon már kétnyelvű a feliratozás, és remélhetőleg csak idő kérdése, hogy azt minden egyes karra kiterjesszék.³⁹ 2008 szeptemberében, az iskolakezdéssel egy időben pedig négy nyelvű bronztablák kerültek a bejáratokhoz. Tehát – habár hosszas huzavona után⁴⁰ – úgy néz ki, a magyar egyetem ügyét a sikerrel képviselt ügyek közé sorolhatjuk. Különböző pártállású EP-képviselőink sikerrel fogtak össze, és alkottak egységfrontot a cél érdekében. Az eset azok közé számítható tehát, amelyek építőkövei lehetnek egy olyan közös európai jogrendnek, amelyik figyelembe veszi a kisebbségeknek a többségtől eltérő szükségleteit, és egyben hajlandó az esetleges pozitív diszkriminációra, az azonos lehetőségek biztosítása érdekében.

A Beneš-dekrétumok

Nagy felzúdulást váltott ki 2007 végén, és így Brüsszelbe is eljutott a Beneš-dekrétumok ügye. A „dekrétumok”: 143 törvény – Edvard Beneš elnöksége alatt hozták meg Csehszlovákiában –, melyekből 13 közvetlenül hátrányosan érintette a német és a magyar kisebbséget, kimerítve ezzel a kollektív bűnösség fogalmát. Visszavonásukra azóta sem került sor, habár többször tiltakoztak ellenük nemzetközi szinten is. A Szlovák Nemzeti Párt kezdeményezésére 2007. szeptember 20-án, a második világháború után hozott többi törvénnyel együtt, újra megerősítették őket. Magyarország részéről a reakció nem váratott magára: ötpárti

³⁷ Kónya-Hamar Sándor még brüsszeli közmeghallgatást is szervezett, lásd Bolyai: Félig megnyert csata. *Krónika*, 2007. október 26.

³⁸ „Abszolút legitim igény az önálló magyar egyetem megteremtése.” MTI, 2007. szeptember 6., <http://www.mti.hu> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 2.)

³⁹ Objektíven tájékoztatta Szilít a BBTE magyar feliratozásáról. 2008. január 11. <http://itthon.transindex.ro/?hir=16651> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. augusztus 21.)

⁴⁰ Az esethez tartozó dokumentumok, nyílt levelek, adatok megtalálhatók a következő címen: http://www.bolyai.eu/doku_en.php (Utolsó letöltés időpontja: 2008. augusztus 21.)

nyilatkozatot adtak ki,⁴¹ amelyben az összes parlamenti párt tiltakozott a lépés ellen, és egyúttal megígérték, hogy minden lehetséges fórumon fel fogják hívni a figyelmet az „egyre eluralkodó szélsőséges nacionalista irányzatra”. Az aláírók négy párt részéről az EP-képviselők (Gál, Tabajdi, Szent-Iványi, Olajos), illetve a képvisellel nem rendelkező KDNP részéről Surján László volt. Az Európai Parlament képviselőcsoportjai is gyorsan reagáltak: a Néppárt elnöksége nyilatkozatban ítélte el a határozatot,⁴² a szocialista frakció pedig létrehozta a Szlovákia Munkacsoportot.

Gál Kinga napirend előtti írásban benyújtott indítványban⁴³ szögezte le: az Unió hitelét veszti, ha nem ítéli el az alapelveit kikezdő lépéseket. Schöpflin György azonban a fellépést kényesnek ítélte, mert ugyan az emberi jogok megsértéséről van szó, azonban a magyar félre is könnyen ráfoghatják, hogy etnikai alapon cselekszik, ha lépéseket kíván tenni. Ennek ellenére ő is megígérte, hogy mindenhol felhívja a figyelmet arra, hogy „Szlovákia átlépett egy határt”.⁴⁴ A magyar néppárti képviselőkön kívül ezúttal a szintén érintett németek is felléptek: Manfred Weber (CSU) kezdeményezte, hogy az ügyet az EP vitassa meg, amelyhez csatlakoztak Duka-Zólyomi Árpád és Bauer Edit szlovákiai (MKP) képviselők is.⁴⁵ A szlovák fél azonban mereven elzárkózott a kezdeményezéstől, belügynek minősítve azt. Tabajdi Csaba szintén felszólalt napirend előtt, Szent-Iványi Istvánnal és Olajos Péterrel közösen pedig írásbeli nyilatkozatot⁴⁶ adtak ki az európai szélsőségek erősödése ellen Európában, beleértve a Magyar Gárdát és „társzervezeteit”. A legnagyobb előrelépést végül novemberben érték el a képviselők: közös kezdeményezésre az állampolgári, jogi és belügyi bizottság (LIBE) elé került az ügy.⁴⁷ Az előterjesztők nevében felszólalt Gál Kinga és Kósáné Kovács Magda (PSE, MSZP), akik hangsúlyozták, hogy az utóbbi időben visszarendezés történt kisebbségi-emberjogi ügyekben, illetve, hogy „az EU azért jött létre, hogy a német–francia »ösgyűlölséget« el lehessen temetni”, ezért a közép-európai térségnek is „el kell tanulnia a békeakarást”. A vita során élénk szóváltásba keveredtek egymással a szlovákiai magyar és szlovák

⁴¹ Összpárti nem a Beneš-dekrétumokra, 2007. szeptember 11. <http://www.fidesz-eu.hu/hu/cikk/25/> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 6.)

⁴² Hírek – Az Európai Néppárt Képviselőcsoport elnökségének határozata, 2007. szeptember 24. <http://www.fidesz-eu.hu/hu/cikk/6/> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 3.)

⁴³ Hírchívum – Kollektív bűnösség: megerősítve, 2007. szeptember 24. <http://www.galkinga.hu/hu/cikk/5/> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. november 29.)

⁴⁴ Beneš-dekrétumok: politikai és erkölcsi összeférhetlenség. *Magyar Hírlap*, 2007. szeptember 25.

⁴⁵ A Beneš-dekrétumokkal már Brüsszelben is foglalkoznak. <http://felvidekma.bici.sk/modules.php?name=News&file=article&sid=13669> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 7.)

⁴⁶ Magyar képviselők összefogása az európai szélsőségek ellen, 2007. október 21. http://www.tabajdi.hu/index.php?pg=news_0_374 (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 3.)

⁴⁷ Az EP a szlovákiai magyar kisebbség helyzetét vizsgálja. *Népújóság*, 2007. november 8. <http://www.hhrf.org/nepujosag/07nov/7nu1107.htm> (Utolsó letöltés időpontja: 2007. december 3.)

képviselők között: Bauer Edit (EPP-ED) fokozódó magyarellenességről számolt be, illetve ennek konkrét megjelenéséről a magyar nyelvű oktatást hátrányosan érintő pénzügyi döntésekből, a szlovák oldalról viszont Monika Benová (PSE) bírálta a magyar kisebbségpolitikát. A bizottság elnöke, Jean Marie Cavada értetlenségét fejezte ki, amiért a két fél nem próbált meg közösen megoldást találni a problémára; szerinte a kisebbségi konfliktusok rendkívül veszélyesek,⁴⁸ végül pedig bejelentette, hogy Franco Frattini jogi biztoshoz, illetve az Alapvető Jogok Ügynökségéhez fordul az ügyben.

A dekrétumok ügyében tanúsított együttműködés példaértékű, nemcsak azért, mert a magyarországi képviselők párt- és frakciócsoporttól függetlenül összefogtak és gyorsan reagáltak, hanem mert mindezt egy ilyen kényes ügyben tették, ahol már az érintett fél is teljes jogú tagként van jelen az EP-ben. Természetesen a sikeres fellépéshez hozzájárulhat az is, hogy az érintett – és egyértelműen nagyobb lobbierővel rendelkező – német félre is lehetett számítani. Kérdéses, hogy lehetett volna-e ennél tovább menni, hiszen az feltehetően már beavatkozás lett volna egy uniós tagállam belügyeibe.

Az olaszországi romák ügye

A legfrissebb, rasszista indulatokat kiváltó és az előítéleteket felszínre hozó ügy két különálló, ám egymást követő esetet tartalmaz: az olaszországi, román állampolgárságú romák 2007-es, illetve az olaszországi „romatáborok” 2008-as ügyét, amelyeket időrendben tárgyalok.

Az első eset kiindulópontja, hogy 2007. november elején Róma külvárosában meghalt egy 47 éves olasz nő, akit támadója megerőszakolt és bántalmazott. Mivel a támadó egy Romániából egy éve bevándorolt, roma etnikumú férfi volt, az eset ráirányította a figyelmet mind Olaszország jelentős számú (hivatalos adatok szerint több mint félmillió) román bevándorlójának helyzetére, mind pedig az unió bevándorláspolitikájára. A történeteket gyors intézkedések követték mindkét fél részéről, a román fél diplomáciai úton próbálta enyhíteni a fellángolt indulatokat, az olasz kormány pedig rendeletet hozott a közbiztonságra veszélyes uniós állampolgárok kitoloncolásáról.⁴⁹

Az intézkedés a négy alapvető szabadságjog egyikével kapcsolatban vetett fel kérdéseket, így fontossága alapján hamar az Európai Parlament elé került, amely

⁴⁸Az EP napirendjén a nemzeti kisebbségek jogai. *Bruxinfo*. http://www.bruxinfo.hu/index.php?lap=dokument/dokument&dok_id=22964 (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 4.)

⁴⁹Prodi a román bevándorlók és az EU viszonyáról. MTI, 2007. november 5. <http://www.mti.hu> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 4.)

november 15-én állásfoglalást adott ki a polgárok szabad mozgásáról.⁵⁰ Az állásfoglalásban behatárolták a kiutasítás lehetséges eseteit, illetve kijelentették, hogy „a romák jogainak védelme és integrációja az egész Európai Unió számára kihívás”, ezért felszólítják a Bizottságot egy globális stratégia kidolgozására.⁵¹ A vitában Mohácsi Viktória (ALDE, SZDSZ) felhívta a figyelmet arra, hogy a Romániában és Bulgáriában rossz körülmények között élő, ezért nehezen integrálható csoportok komoly kihívást jelentenek az unió számára. A képviselőny nyílt levélben⁵² ítélte el az olaszországi kijelentéseket, amelyet aláírt többek között az Európai Romák és Utazók Fóruma (Strasbourg), a Roma Évtized Program Oktatási Alapja (Budapest), illetve az Európai Roma Információs Iroda (Brüsszel) képviselője is. A következő lépésben plenáris vitát tartottak az európai romastratégiáról, ahol Járóka Lívia (EPP-ED, Fidesz–MPSZ) leszögezte:⁵³ „az európai munkaerőpiacnak és az európai társadalmaknak egyaránt érdeke Európa legnépesebb és leggyorsabban növekvő kisebbségének sikeres integrációja”, ehhez viszont szükséges egy össz-európai krízistérkép összeállítása. Mohácsi Viktória emlékeztetett arra, hogy az EP már többször kezdeményezte a Bizottságnál egy közös stratégia kidolgozását, amely a strukturális és integrációs alapokra épülne, Lévai Katalin (PSE, MSZP) pedig kijelentette, hogy „európai romapolitika nélkül nem létezik nemzeti romapolitika sem”. A vitában felszólalt még Tabajdi Csaba, összefoglalva, hogy az EU-nak nincs kisebbségpolitikája sem a tradicionális, sem pedig a migráns kisebbségekre vonatkozóan. Végül az EP január 31-én elfogadta az egységes roma stratégiára vonatkozó állásfoglalást,⁵⁴ amely előrevetíti 2010-ig egy átfogó tervezet kidolgozását.

Az eseményekre ebben az esetben meglepően gyors reakciót láthattunk európai szinten, a Parlament tökéletesen betöltötte tematizáló-artikuláló feladatát. Az ügy továbbvitele végrehajtási szintre (a Bizottsághoz) szintén sikeresnek tekinthető. Mindkét, a témát sajtójának tekintő magyarországi képviselő felszólalt,

⁵⁰ Az Európai Parlament állásfoglalása az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelv alkalmazásáról, 2007. november 15. P6_TA(2007)0534 – <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2007-0534+0+DOC+XML+V0//EN> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 5.)

⁵¹ A polgárok szabad mozgásáról az olaszországi romák kapcsán. *Hirek*, 2007. november 11. <http://www.europarl.europa.eu> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 4.)

⁵² Mohácsi Viktória elítélte az olaszországi jobboldal romaellenes politikai kampányát. *C-Press*, 2008. február 18. <http://www.c-press.hu/content/view/2248/78/> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 4.)

⁵³ Európai stratégia a roma kérdésről – Tevékenységek: Viták, 2008. január 16. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20080116+ITEM-014+DOC+XML+V0/HU&language=HU> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 4.)

⁵⁴ A romákkal kapcsolatos európai stratégia, 2008. január 31. P6_TA(2008)0035 – <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0035+0+DOC+XML+V0//HU> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 12.)

részt vett a tervezet előkészítésében, illetve rajtuk kívül a szocialista frakció és annak magyarországi tagjai is aktívnak bizonyultak. Az eset az uniós szintű emberjogi ügyek kezelésének mintapéldájaként szolgálhat. A magyarországi képviselők a kérdésben együttműködtek.⁵⁵

Azonban úgy tűnik, Olaszországnak egyelőre nem sikerült megoldást találnia a bevándorlók problémájára. A nem hivatalos adatok szerint 2007-ben mintegy 150 ezer roma származású élt az országban, közülük pedig csak minden második rendelkezett olasz állampolgársággal. Egy emberjogi szervezet szerint⁵⁶ számuk mára 70 ezer körülire csökkent a közelmúlt eseményeinek köszönhetően.

A 2007-es eseményeket követően a következő év májusában egy újabb romániai bevándorló ügye kapcsán csaptak magasba az indulatok. Egy 16 éves roma származású lány megpróbált elrabolni egy csecsemőt Nápolyban, amit a rendőrség megakadályozott. Válaszként május 13-án felgyújtották a város körüli „romatáborokat”⁵⁷. Az olasz kormány első intézkedései⁵⁸ a szigorításról szóltak: pár órával az események után bejelentették, hogy „romaügyi prefektust” neveznek ki a rendőrfőnök mellé Rómában és Milánóban, illetve harcot hirdetnek az illegális bevándorlás ellen. Az EP azonnal reagált: május 20-ára rendkívüli vitanapot iktattak be az eseményekről, illetve az európai romák helyzetéről általában – a kezdeményezést azonban a néppárt nem szavazta meg. Az indoklás szerint alaposabb szakbizottsági előkészítést láttak indokoltnak. A vitanap előtt rendezett sajtótájékoztatón Mohácsi Viktória személyes tapasztalatairól is beszámolt⁵⁹ – amelyeket a helyszínen szerzett, és amelyek részben cáfolták az újságokban megjelent információkat –, egyben újfent átfogó stratégia kidolgozását sürgette az unió részéről. A vitán⁶⁰ a néppárt álláspontját Járóka Livia közvetítette. Járóka azt emelte ki, hogy a romakérdés nem lehet pártpolitikai kérdés, hiszen sem bal- sem pedig jobboldali kormányok nem értek el eredményeket eddig az ügyben, azt a „semmittevést, ami most Európában zajlik romaügyben” pedig kifejezetten elutasítja. Később felszólalt még Kósáné Kovács Magda, illetve a két

⁵⁵ Természetesen ez nem jelenti azt, hogy magát az esetet megoldotta volna, Járóka ezért később „látványpolitizálásként” értékelte a stratégiaalkotásra felhívó szavakat. Romaügyi látványpolitika. 2008. február 27. <http://www.romapage.hu/hirek/hircentrum/article/113869/> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 4.)

⁵⁶ EveryOne Group for International Cooperation on Human Rights Culture – http://www.everyonegroup.com/EveryOne/MainPage/Entries/2008/9/8_The_Roma_in_Italy_The_European_Union_is_at_a_dangerous_crossroads.html (Utolsó letöltés időpontja: 2008. szeptember 20.)

⁵⁷ Az olasz maffia a rendőrség félrevezetése miatt lázít a romák ellen? *Népszabadság*, 2008. május 15.

⁵⁸ Romaügyi prefektust neveznek ki Rómában és Milánóban. *Népszabadság*, 2008. május 14.

⁵⁹ Mohácsi szerint katasztrofális a táborlakó romák helyzete. *Népszabadság*, 2008. május 20.

⁶⁰ A romák helyzete Olaszországban – Tevékenységek, Viták, 2008. május 20. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20080520+ITEM-014+DOC+XML+V0//HU&language=HU> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. szeptember 10.)

romániai magyar képviselő Sógor Csaba (RMDSZ, EPP-ED) és Tőkés László (független, Zöldek/EFA) is – mindketten hangsúlyozták, hogy a kérdést nem lehet egyedülálló esetként kezelni, és sürgősen szükség van a kisebbségi jogok körének behatárolására. A Berlusconi-kormány ennek ellenére egy 17 pontos közbiztonsági csomagot jelentett be,⁶¹ amely többek között szigorítani kívánta a bevándorlók tartózkodását és letelepedését, illetve az európai DNS-adatbankhoz csatolja Olaszországot. Végül ezek az intézkedések sem tűntek elegendőnek. Július elején ugyanis kiderült, a Nápoly melletti romatáborokban ujjlenyomatvétel-vel veszik nyilvántartásba a táborlakókat – amit Roberto Maroni belügyminiszter azzal indokolt, hogy a gyerekkereskedelem megelőzését szolgálja, mivel kizárólag kiskorúaknál alkalmazzák.⁶²

Az EP júliusi ülésén tárgyalta az eseményeket. A szocialisták, a liberálisok, a zöldpártiak és a kommunisták állásfoglalási indítványt nyújtottak be, amely felszólítja az olasz hatóságokat, hogy tartózkodjanak a hasonló intézkedésektől, illetve további kérdéseket intéz a Bizottsághoz, elégtelennek találva annak fellépését⁶³. Jacques Barrot bizottsági alelnök arra kérte a képviselőket, addig ne szavazzanak, amíg nem bizonyosodik be, hogy az intézkedések valóban törvényellenesek. Az indítványt végül 336 igen, 227 nem és 77 tartózkodás mellett elfogadta a Parlament. A néppárt részéről Bauer Edit (Járóka Livia nevében felszólalva) azonban kifejtette:⁶⁴ nem értenek egyet az indítvánnyal, illetve úgy gondolják, az EP tekintélyét alááshatja egy nem megalapozott állásfoglalás, a romák helyzetén pedig nem segít. Így a kérdésben már nem láthattunk olyan egységfrontot, mint az előző esetekben. Jelenleg az ügy még nem tekinthető lezártnak, az Állampolgári Bel- és Igazságügyi Bizottság delegációt küldött Olaszországba az események kivizsgálására,⁶⁵ illetve szeptember 16-án „roma csúcstalálkozóra” került sor Brüsszelben,⁶⁶ ahol meglehetősen sok kritika érte a Bizottság stratégiai javaslatgyűjteményét. A csúcson felszólalt mindkét roma származású képviselőnő.

A hazai sajtóban egy félreértésnek köszönhetően nagy port vert fel a két képviselő „különállása”. Járóka Livia egy külföldi hírportálnak⁶⁷ adott interjújában

⁶¹ Berlusconiék bűncselekménynek tartják az illegális bevándorlást. *Népszabadság*, 2008. május 23.

⁶² Olaszország: Roma népszámlálás ujjlenyomattal. *Népszabadság*, 2008. július 2.

⁶³ EP-delegáció utazik Olaszországba. *EurActiv.hu*, 2008. július 15. – <http://www.euractiv.hu/belugyek/hirek/ep-delegacio-utazik-olaszorszagba> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. szeptember 4.)

⁶⁴ Roma ujjlenyomat-adatbázis Olaszországban – Tevékenységek, Viták. 2008. július 7. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20080707+ITEMS+DOC+XML+V0//HU&language=HU#creitem18> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. március 8.)

⁶⁵ Európai képviselők tényfeltáró útja Olaszországba. 2008. szeptember 17. – <http://jarokalivia.hu/hu/cikk/164/> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. szeptember 20.)

⁶⁶ Sok kritika érte az Uniót a roma csúcson. *EurActiv.hu*, 2008. szeptember 17. – <http://www.euractiv.hu/belugyek/hirek/sok-kritika-erte-az-uniot-a-roma-csucson> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. szeptember 20.)

⁶⁷ *EurActiv.com* – <http://www.euractiv.com>, az eredeti magyar interjú pedig a testvéroldalon: Járóka Livia: Kevésbé a politikusokon, mint a médián múlik a romák elfogadottságának javítása,

ugyanis azt nyilatkozta, „a kezdeményezés jó szándékról tanúskodik”, amire Mohácsi Viktória az MTI-nek kiadott közleményben reagált azonnal, hozzátéve, hogy akik nem ítélik el az olasz kormány intézkedéseit, azok nyíltan szembenemnek az Európa Tanács álláspontjával.⁶⁸ Később azonban kiderült, hogy egy fordítási hibának köszönhető a félreértett mondat, amelyért Járóka helyesbítést is kért.

Amint láthatjuk, ez az utóbbi eset egyelőre nem tartozik a sikertörténetek közé – sem egy közös álláspont kialakítása, sem pedig az együttműködés szempontjából. A romaügy azonban eddig a meglehetősen elhanyagolt területek egyike volt az EU-ban, amelyhez „kevés szakmai alapot tartalmazó, inkább politikai üzenet jellegű”⁶⁹ akciótervek készültek, természetes tehát, hogy azonnali eredményt nem várhatunk. És – habár később kiderült, hogy szakmai különállásról nincs szó – nem lehet nem észrevenni a két roma származású magyar képviselő (bel) politikai szinten feltüntetett csatáját.

Érdekképviselet?

Nem számít újdonságnak, hogy az Európai Unióba való belépéssel megváltozott az érdekérvényesítés mikéntje, új dimenzióba került az érdekképviselet. A föderális Európában egyrészt fontos, hogyan működik a közvetítő csatorna az EP-képviselők és Magyarország között; másrészt meg kell tanulni az együttműködés új módjait ahhoz, hogy hatékonyan érvényesíthessük nemzeti érdekeinket. Tabajdi Csaba szerint ugyanis az egyesült Európában továbbra is nemzeti érdekek mentén fognak rendeződni az országok, ez ugyanis „nemhogy elvesztené jelentőségét az Unióban, hanem a nemzeti érdekek fő vonatkozási pontja és ütközési terepe éppen az Európai Unió lesz”.⁷⁰

Az unió és Magyarország közötti kommunikációt találóan írja le Szent-Iványi István,⁷¹ aki a „Budapest–Brüsszel légihidról” beszél, hogy érzékeltesse a képviselők kétirányú szerepét: mind a hazai érdekek artikulációját, mind pedig a kinti döntések, események becsatornázását. Ez a járat véleménye szerint odafele

2008. július 23. <http://www.euractiv.hu/belugyek/interju/jaroka-livia-kevesbe-a-politikusokomint-a-median-mulik-a-romak-elfogadottsaganak-javitasa> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. szeptember 20.)

⁶⁸ A magyar EP-képviselőt megdöbbsentette kollegája. *MTI*, 2008. július 30.

⁶⁹ Forrás: Interjú Járóka Líviával, 2008. szeptember 4.

⁷⁰ Tabajdi Csaba – Korányi Dávid: Az Unió nemzeti érdekérvényesítés három modellje. In *Magyarország politikai évkönyve 2006*. Budapest, 2006, Demokrácia kutatások magyar központja közhasznú alapítvány, 836.

⁷¹ Szent-Iványi István: Budapest–Brüsszel légihid: az Európai Parlament magyar képviselőinek kétirányú politikai szerepe. In *Magyarország politikai évkönyve 2006*. Budapest, 2006, Demokráciakutatások magyar központja közhasznú alapítvány, 827–835.

jobban „működik”, mint visszafelé, ezt többek között „intellektuális restségnek”, a közéletben és a médiában jelen levő belpolitikai túlsúlynak, illetve a magyar választó hozzáállásának tudja be, aki szerint jelenleg az Európai Unió „nem több egy gazdag nagybácsinál”.

Az érdekérvényesítéshez nem elegendő jó pozíciókat megkapni, azokat fel is kell tudni használni, ez pedig kooperáció útján lehetséges. Az együttműködésnek több dimenziója van, a képviselők saját frakciójukkal való egyeztetésétől kezdve egészen a nemzeti képviselők egymás közötti, illetve az „anyaországgal” való összefogásáig.

Tabajdi három modellt ír le⁷² az EP-ben:

„*frakcióközi modell*”: az EP-ben egy ügy hatékony képviselésére csak több frakció támogatása esetén lehet számítani, azaz nagyon fontos lehet a különböző frakciók közötti közös pontok feltérképezése. Természetesen ennek a modellnek a sikeréhez elengedhetetlen előzetesen a jól artikulált közös álláspont kialakítása.

„*koalíciós modell*”: ez a modell több formát is magában foglal, az ország-csoportok közötti állandó vagy ad hoc-jellegű partnerségen alapul. Ilyen lehet például az újonnan csatlakozott országok együttműködése, a területi (például visegrádi országok, balti államok stb. általi) érdekérvényesítés, de a szigorúan egy ügy erejéig való megegyezés is.

„*hálózati modell*”: a legbonyolultabb, de egyben hosszú távon a leghatékonyabb kooperációs forma. Ez túlnyúlik a politikai frakciókon és a nemzeti álláspontokon, és egy össz-európai problémát próbál képviselni. Legjobb példája a Kisebbségügyi Intergroup.⁷³

A modellt felhasználva, ha ügyenként végigmegyünk, láthatjuk, hogy a magyarok a legtöbbször a frakcióközi modellt használták, hiszen az volt a legkézenfekvőbb, az ügyek során képviselt érdekek nemzeti szinten egységesek voltak. Gál Kinga szerint is az eddigi eredményeket úgy tudták elérni, hogy mindenki a saját frakciójában „vitte az ügyet” és győzte meg pártját, hogy aztán egyetértés alakulhasson ki.⁷⁴ A Vajdaság, illetve az olaszországi romák „első felvonásában” ez sikeresnek bizonyult: az ügyet megfelelően artikulálták a Parlamentben, a képviselők egyetértettek a szükséges teendőket illetően, és kialakult a közös álláspont. Természetesen egy állásfoglalás elfogadása valószínűleg nem oldotta meg magát az esetet, itt inkább a közös fellépés és tematizálás fontosságát szeretném kiemelni.

Ugyanis fontos megjegyezni, ahhoz, hogy sikerről vagy kudarcról tudjunk beszélni, nemcsak az elérendő célokat kell definiálnunk, hanem a rendelkezésünk-

⁷²I. m. Tabajdi 839–849.

⁷³Az Intergroupok úgynevezett „érdeklődési csoportok”, amelyeket a képviselők egy-egy ügy érdekében hoznak létre, és amelyekben az együttműködés átnyúlik országokon és frakciókon. Létezik ilyen a vadászat, a borászat, de a nemzeti kisebbségek vagy a romaügyek terén is.

⁷⁴Forrás: Interjú Gál Kingával, 2007. november 28.

re álló kereteket is. Érzékeny témák lévén, a kisebbségi kérdések esetén a siker mércéje más: a legfontosabb szempont, hogy megfelelő hangsúlyt kapjanak, folyamatosan napirenden legyenek, az unió ugyanis ugyanazt jelenti a kisebbségek számára, mint amit az egyéneknek: lehetőséget, amellyel tudni kell élni.⁷⁵ A Kisebbségügyi Intergroup pedig megfelelő terepként szolgálhat a tematizálásra.

A többi esetben inkább félsikerekről beszélhetünk. Természetesen ez számos egyéb tényezőtől is függött: nem létező uniós kisebbségvédelmi normák, a viszonyítási pont hiánya, egymásnak ellentmondó állítások a tényeket illetően, és így tovább. A Beneš-dekrétumok esetében beszélhetünk ad hoc koalíciós modellről, mert itt Németországnak is érdeke volt az együttműködés, a hálózati modell pedig már szintén megjelenik az ügyek nagy részében, pont a Kisebbségügyi Intergroup beavatkozásával.⁷⁶

Le lehet szögezni, hogy azokban az esetekben, ahol a képviselők nem használták ki a modellek nyújtotta segítséget, azaz nem sikerült a közös pontok megtalálása, az EP kevésbé képes hozzájárulni az ügy megoldásához. Ezzel nem azt akarom állítani, hogy a vita csak rosszat tesz egy ügynek, és ezáltal felesleges. Csak az ilyen, azonnali reagálást kívánó esetekben hatékonyabb és gyorsabb megoldást, az európai polgárok felé jobban közvetíthető üzenetet eredményez a közös álláspont. Az olaszországi ujjlenyomatügyben – amely a sikertelen esetek közé sorolható – azonban a botrány csak a kezdetét jelentette egy régóta szükséges vitának a kérdésről.

Az együttműködésen kívül azonban még egy dolog nagyon fontos a hatékony képviselőhöz: a megalapozott, konszenzusos álláspont. Ugyan triviálisnak tűnhet ez a szempont, de hogy mennyire nem az, a magyar érdekképviselő elemzése közben derült ki. Képviselőink nagy része nem látja át a hazai stratégiát, sőt sok esetben nemcsak hogy a stratégiát, de bármiféle álláspontot, fogódzót sem találnak az egyes ügyek képviselőjében. Schöpflin György szerint ugyanis gond egyrészt, hogy a bizottságokban való munka ritkán hoz olyan lehetőséget, hogy más-más frakciókból összeüljenek képviselők, és közös álláspontot alakíthassanak ki, de az igazi probléma az, hogy ez csak akkor lehetne sikeres, ha tudnák, mi a magyar érdek. Ez sokszor nem tiszta, számos esetben kellett szembesülni azzal, hogy Budapest nem küldött útmutatást, illetve amikor pedig rákérdezett a magyar álláspontra, kiderült, hogy nincs olyan.⁷⁷ Szájér József két szóval jellemzi⁷⁸ a magyar EU-politikát: konfrontációkerülés és rögtönzés, és az Állandó

⁷⁵I. m. Gál 31.

⁷⁶Érdekes téma lehetne az Intergroup lobbijének elemzése is, illetve hogy ez milyen mértékben járult hozzá az egyes ügyek sikeréhez.

⁷⁷Forrás: Interjú Schöpflin Györggyel, 2007. november 23.

⁷⁸Szájér József: A leggyengébb láncszem. In *Magyarország politikai évkönyve 2006*. Budapest, 2006, Demokráciakutatások magyar központja közhasznú alapítvány, 826.

Képvislettel való kapcsolattartás teljes sikertelenségéről beszél.⁷⁹ Olajos Péter a stratégia hiányát említi: „A hazai érdekképviselő alacsony szintje, államigazgatásunk nehézsége és rugalmatlansága, valamint a belpolitikai harcok következményeként előállt koncepciótlanság, stratégiahiány egyaránt visszahúzta uniós teljesítményünket az elmúlt másfél év során.”⁸⁰ Természetesen itt azonnal felmerül, hogy nem csak arról van-e szó – amit Szent-Iványi István elkerülhetetlennek is tart⁸¹ –, hogy kormányzati és ellenzéki képviselőtől nem várható el egyformán az aktuális kormánypolitika képviselése. Minden bizonnyal ez is közrejátszik a nem kormánypárti képviselők negatív nyilatkozataiban – nem is beszélve a magyarországi belpolitika feloldhatatlan szembenállásáról –, de nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a képviselők egyrészt nem a koncepcióval való egyet nem értésről, hanem teljes információhiányról beszélnek, illetve hogy két kormánypárti képviselő is kritikával illeti az eddigi együttműködés minőségét. Szent-Iványi István arról beszél, hogy a magyarországi politikai és közéletben nem jelenik meg az EU,⁸² Tabajdi pedig a „két Magyarország szembeállítását” jelöli meg a „fenntartható és sikeres uniós tagság” legnagyobb fékező tényezőjeként.⁸³

A magyarországi belpolitika kivételését, a megosztottságot legmeglepőbben a két roma származású magyar képviselő – legalábbis a média szerinti – különállása igazolja. Az olaszországi kitoloncolások kapcsán kialakult helyzetben elért eredmények első látásra igazi sikerként könyvelhetők el, a jegyzőkönyvek alapján együttműködésről beszélhetünk a magyar képviselők részéről. Azonban a *Népszabadság*ban megjelent cikk⁸⁴ szerint az ügyeket külön „folyosókon” képviselik: Lévai Katalin vezetésével megalakult egy Roma Intergroup, amelynek Mohácsi Viktória is tagja, Járóka Lívia azonban az Antirassizmus és Sokszínűség Munkacsoportba lépett be. Ennek ellenére Járóka azt állította, hogy nem zárkózik el az együttműködéstől, mivel „a roma kérdés, a kisebbségi kérdés tud közös ügyvé válni”⁸⁵. Véleménye szerint sokszor fordul elő, hogy a sajtó politikai kérdést lát egy-egy ügy mögött, és hírértéke miatt több figyelmet szentel a különállásnak ott, ahol valójában „politikai ütésváltásról” van szó. Ilyen lehetett az ujjlenyomatügy is, ahol a hibás fordítás azonnali reakciót váltott ki a másik félből, és ez több sajtóorgánumban is megjelent, illetve a roma nők helyzetével foglalkozó Járóka-jelentés, amit Mohácsi nem szavazott meg. Utóbbi esetnek külön cikket szentelt az *Amaro Drom* című roma lap.⁸⁶

⁷⁹ Uo. 822.

⁸⁰ I. m. Olajos 804.

⁸¹ Lásd az interjútban.

⁸² I. m. Szent-Iványi 834–835.

⁸³ I. m. Tabajdi 850.

⁸⁴ Külön „folyosókon” a romaügy. *Népszabadság*, 2004. november 1.

⁸⁵ Forrás: Interjú Járóka Líviával, 2008. szeptember 4.

⁸⁶ Járóka kontra Mohácsi – Egy EP-szavazás háttere. 2006. június – <http://www.amarodrom.hu/archivum/2006/06/7.html> (Utolsó letöltés időpontja: 2008. szeptember 20.)

Azonban érdemes megjegyezni, hogy a felszín alatt, ahova a belpolitika már nem ér el, zajlanak valódi egyeztetések, a hazai civil és politikai szervezetekkel, mindkét oldalról. Az, hogy a hazai közvélemény látja-e ezt is a médiakörítés mellett, már egy másik kérdés.⁸⁷

Kitekintés

Magyarország különleges helyzetben van, mert az „anyaországból” érkezett 24 képviselõn kívül szlovák, illetve román színekben hat másik képviselõ lobbijére is számíthat. A szlovákiai képviselõk (Bauer Edit [MKP; EPP-ED] és Duka-Zólyomi Árpád [MKP; EPP-ED]) aktívak voltak az említett ügyekben, többször felszólaltak, illetve az állásfoglalásokhoz és a közös nyilatkozatokhoz is csatlakoztak, növelve ezzel azok támogatottságát. Ha szükségesnek tartották, hangot adtak akár szlovák kollégáik álláspontjával ellentétes véleményüknek is (lásd fentebb például az Állampolgári Jogok Bizottsága előtt lefolytatott vitát a Beneš-dekrétumokkal kapcsolatban). A velük való együttmûködés jól példázza az államok fölötti, de közös „nemzeti” érdekért való fellépést, amelyben Magyarország egyedülálló lehet.

A 2007-es bővítési folyamattal nemcsak a magyar nemzetiségû képviselõk száma nõtt tovább (Csibi Magor Imre [PNL; ALDE], Sógor Csaba [RMDSZ; EPP-ED], Winkler Gyula [RMDSZ; EPP-ED] és Tökés László [független; Zöldek/EFA] személyében), hanem két újabb kisebbséggel rendelkező ország lett az EU tagja. Ezért is, de fõképp, mert a gazdasági konvergencia mellett jelenleg más területeken is a szorosabb integráció felé hajlik az európai közösség (lásd: lisszaboni szerződés), az unióban jó eséllyel jut hangsúlyosabb szerep az elkövetkező években az emberi és kisebbségi jogvédelemnek. Magyarország is új helyzet elé néz, 2011-tõl ugyanis a spanyol–belga–magyar hármas tagjaként fél évig az unió soros elnöki posztját fogja betölteni. Ezen változások mind új perspektívát jelentenek, ami talán kimozdíthatja a jelenlegi patthelyzetbõl a Budapest–Brüsszel magyar–magyar kapcsolatokat. A vélemények viszont már eltérnek azt illetõen, hogy az elnökség alatt „végigvihetõ-e” valamilyen számunkra fontos ügy: Schöpflin szerint van erre esély, ugyanis akkor valószínûleg a regionalizmus lesz napirenden, amelynek keretein belül a regionális nyelvekkel fel lehet hívni a figyelmet a kisebbségi ügyek képviseletére is;⁸⁸ Szent-Iványi viszont ezzel ellentétesen úgy véli, hogy az elnökség feladata a napirenden szereplõ kérdések pártatlan közvetítése, Magyarország pedig nehezen tekinthetõ pártatlannak

⁸⁷Habár elvétele, de „pozitív” tálalással is lehetett találkozni a sajtó részérõl, lásd: Egy a tábor? *Heti Válasz*, 2004. május 20.

⁸⁸Forrás: Interjú Schöpflin Györggyel, 2007. november 23.

ebben az ügyben.⁸⁹ Mindenesetre a 24 magyarországi és a 6 határon túli magyar képviselőnek érdemes keresni a közös érdekérvényesítés lehetőségeit, kereteit, hiszen mind a három együttműködési modellt sikeresen használhatják fel.

Az eddig eltelt időszak tevékenységének összefoglalása ugyan nem lehet teljes csak négy ügyön keresztül vizsgálva, azonban kaphatunk valamiféle pillanatképet. Összegezve azt mondhatjuk, hogy képviselőink sikeresen vették az akadályokat, beilleszkedtek az Európai Parlament munkarendjébe, sőt kifejezett sikereket is elértek. A címben feltett kérdésre válaszolva: együttműködés létezik, ezt a példákon keresztül is láthattuk, annak módja kielégítő, eredményei azonban ambivalensek. Azaz egy hajóban evezünk, csak néha nem tudjuk az irányt. Az okokat vizsgálva itt elsősorban hazai, belpolitikai kudarcokat sorolhatunk fel, így annak esélye, hogy ez az elkövetkező években megváltozzon, kérdéses, nem megjósolható. Az EP-képviselők munkájának értékelése, az együttműködés vizsgálata azonban további elemzés tárgyát képezheti, főleg két küszöbönálló esemény – az egy éven belül esedékes EP-választások és a 2011-es magyar elnökség – tükrében.

⁸⁹ Forrás: Interjú Szent-Iványi Istvánnal, 2007. november 25.

Függelék

Magyar képviselők az Európai Parlamentben

Magyarországi, teljes jogú szakbizottsági tagok		Póttagok
Külügyi Bizottság AFET	Schöpflin György (EPP-ED) Szent-Iványi István (ALDE)	
Fejlesztési Bizottság DEVE	Dobolyi Alexandra (PES)	Óry Csaba (EPP-ED)
Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság INTA	Glattfelder Béla (EPP-ED)	
Költségvetési Bizottság BUDG	Surján László (EPP-ED) Fazakas Szabolcs (PES)	Olajos Péter (EPP-ED) Szent-Iványi István (ALDE)
Költségvetési Ellenőrzési Bizottság CONT	Fazakas Szabolcs (PES)	Herczog Edit (PES)
Gazdasági és Monetáris Bizottság ECON	Becsey Zsolt (EPP-ED)	
Foglalkoztatási és Szociális Bizottság EMPL	Óry Csaba (EPP-ED)	Mohácsi Viktória (ALDE) Kósáné Kovács Magda (PES)
Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság ENVI	Olajos Péter (EPP-ED) Hegyi Gyula (PES)	De Blasio Antonio (EPP-ED)
Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság ITRE	Gyürk András (EPP-ED)	Barsiné Pataky Etelka (EPP-ED) Herczog Edit (PES)
Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság IMCO	Herczog Edit (PES)	Gyürk András (EPP-ED)
Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság TRAN	Barsiné Pataky Etelka (EPP-ED)	Becsey Zsolt (EPP-ED) Gurmai Zita (PES)
Regionális Fejlesztési Bizottság REGI	De Blasio Antonio (EPP-ED) Gurmai Zita (PES) Harangozó Gábor (PES)	Surján László (EPP-ED)
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság AGRI	Tabajdi Csaba (PES)	Harangozó Gábor (PES) Glattfelder Béla
Kulturális és Oktatási Bizottság CULT	Schmitt Pál (EPP-ED) al- elnök	Mohácsi Viktória (ALDE) Hegyi Gyula (PES)
Jogi Bizottság JURI	Lévai Katalin (PES)	Szájer József (EPP-ED)
Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság LIBE	Gál Kinga (EPP-ED) alelnök Járóka Livia (EPP-ED) Kósáné Kovács Magda (PES) Mohácsi Viktória (ALDE)	Lévai Katalin (PES)

Magyarországi, teljes jogú szakbizottsági tagok		Póttagok
Alkotmányügyi Bizottság AFCO	Szájer József (EPP-ED)	
Női és Esélyegyenlőségi Bizottság FEMM	Járóka Livia (EPP-ED) Gurmai Zita (PES) alelnök	
Petíciós Bizottság PETI	Dobolyi Alexandra (PES)	
Emberi Jogi Albizottság DROI	Gál Kinga (EPP-ED) Schöpflin György (EPP-ED) Tabajdi Csaba (PES)	
Határon túli magyar, teljes jogú szakbizottsági tagok		Póttagok
Női és Esélyegyenlőségi Bizottság FEMM	Bauer Edit (EPP-ED, Szlovákia)	
Emberi Jogi Albizottság DROI	Duka-Zólyomi Árpád (EPP-ED, Szlovákia)	
Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság ENVI	Csibi Magor Imre (ALDE, Románia) alelnök	
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság (AGRI)	Tőkés László (Zöldek/EFA, Románia)	
Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság (INTA)	Winkler Gyula (EPP-ED, Románia)	
Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság IMCO		Csibi Magor Imre (ALDE, Románia)
Foglalkoztatási és Szociális Bizottság EMPL	Bauer Edit (EPP-ED, Szlovákia)	Sógor Csaba (EPP-ED, Románia)
Állampolgári Jogi, Bel- és Igazság- ügyi Bizottság LIBE	Sógor Csaba (EPP-ED, Románia)	Bauer Edit (EPP-ED, Szlovákia)
Kulturális és Oktatási Bizottság CULT		Tőkés László (Zöldek/ EFA, Románia)
Külügyi Bizottság AFET		Duka-Zólyomi Árpád (EPP-ED, Szlovákia)
Regionális Fejlesztési Bizottság (REGI)		Winkler Gyula (EPP-ED, Románia)